

життєдіяльності та подальший його розвиток у післявоєнний період після нашої перемоги.

Список літератури:

1. Дзядук Г. Концептуальні основи розвитку малого та середнього агробізнесу як об'єкта державного впливу//Ефективність державного управління. – 2018. – вип. 2 (55). Ч. 2. – С. 219-226
2. Єфремова І.І., Ломакіна І.Ю. Організаційно-правові форми агробізнесу в Україні// Порівняльно-аналітичне право. - № 1. - 2020. – С. 282-286
3. Корнієнко Г. С. Агробізнес як правова категорія. Проблеми законності. 2019. - Вип. 147. С. 151–162.
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» від 24 березня 2022 № 2145-IX//<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-20#Text>
5. Земельний кодекс України № 2768-III від 25.10.2001// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 3-4, ст.27
6. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану» від 12 травня 2022 № 2247-IX // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2247-20#Text>
7. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15 березня 2022 № 2120-IX.// <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Іванова Ганна Сергіївна, доктор юридичних наук, доцент кафедри Державно-правових дисциплін та міжнародного права Державний біотехнологічний університет

24 лютого росія розпочала широкомасштабну агресивну війну яка стала справжнім випробуванням для аграріїв. Повномасштабне, підступне вторгнення росії, спричинило руйнування налагоджених роками процесів постачання продуктів, логістичних ланцюгів, блокування портів тощо. Окрім цього, багато посівних територій було заміновано, до частини немає

доступу, знищено техніку та склади. Але не дивлячись на це, аграрно-промисловий комплекс в умовах війни став другим фронтом боротьби нашого народу за продовольчу та економічну незалежність держави.

За таких надзвичайно складних умов одним із головних завдань державної політики є створення умов ефективного функціонування агропромислового комплексу з метою повноцінного забезпечення населення продовольством, а промисловості сільськогосподарською сировиною в обсягах, необхідних для економічної стабільності нашої держави в умовах воєнного стану. Повноцінне функціонування агропромислового комплексу залежить від багатьох чинників, і зокрема від відповідальних державних рішень щодо належного правового регулювання усіх його галузей. Законодавчі рішення у сфері агропромислового комплексу в період воєнного стану сприяють формуванню стратегічних та тактичних цілей, спрямованих на забезпечення ефективної підтримки суб'єктів агропромислового сектору, забезпеченню економічної та продовольчої безпеки нашої країни.

Сфера агропромислового комплексу становить собою цілісний динамічний сектор вітчизняної економіки, яка охоплює державно-регулятивні процеси, пов'язані з використанням, охороною й захистом сільськогосподарського ресурсу. Поряд з іншими сферами (економічною, політичною, правовою, гуманітарною та ін.) і взаємодіючи з ними, вона збагачує кожен з них і сприяє її ефективному функціонуванню й подальшому розвитку.

У загальному розумінні, агропромисловий комплекс розглядається як сукупність ланок народного господарства (галузей, підгалузей, виробничих підприємств, організацій), діяльність яких тісно пов'язана з виробництвом, зберіганням, транспортуванням, переробкою та збутом продукції. У правовому полі агропромисловий комплекс визначається як складна біоекономічна система, яка є формою інтеграції сільського господарства і споріднених з ним галузей, які займаються матеріально-технічним постачанням, заготівлями сільськогосподарської продукції, її переробкою, зберіганням та доведенням до споживача. [1, с. 9]

На думку Дегтярьової С.В., агропромисловий комплекс представляє собою сукупність галузей народного господарства, зайнятих виробництвом продукції сільського господарства, при цьому не обмежуючись сільськогосподарською продукцією, включаючи інші товари споживання, її зберіганням, переробкою і доведенням до споживача. [2, с. 87]

Агропромисловий комплекс України має складну структуру та складається з таких галузей: 1) галузі, що виробляють засоби для сільськогосподарського виробництва та інших галузей; 2) сільськогосподарське виробництво; 3) галузі, що здійснюють переробку, збереження, транспортування продукції із сільськогосподарської сировини, доведення її безпосередньо до споживача; 4) виробничу та соціальну інфраструктуру цієї сфери. [3, с. 82]

Агропромисловий комплекс, як об'єкт публічного адміністрування, має дуалістичний характер, який складають: а) суспільні відносини, що виникають при формуванні й реалізації державної політики щодо забезпечення продовольчої безпеки країни, оптимальних і безпечних норм харчування населення України, створення експортного потенціалу сировини і продовольства; б) службово-професійні ресурси державних органів (наприклад, у структурах Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства України, Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України, Державного агентства рибного господарства України, Державної інспекції сільськогосподарства України, Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів), органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій сфери АПК (приміром, Державне підприємство «Харківський проектний інститут «Промзернопроект», Державне підприємство «Державний інститут по проектуванню підприємств м'ясної та молочної промисловості «Полтавадіпром'ясомолпром» та ін.), а також їх матеріальні й фінансові ресурси. [4, с.30]

З початку повномасштабної війни усі галузі агропромислового комплексу зазнали суттєвих збитків, а саме була зруйнована інфраструктура, сховища, техніка та інше сільськогосподарське обладнання, портова інфраструктура, теплиці, польові культури, тваринництво та переробні підприємства. Воєнні реалії сьогодення змусили державу прийняти відповідальні рішення та внести ряд змін в законодавство, що регулює діяльність аграрного сектору.

Зокрема, Верховна Рада прийняла Закон про внесення змін до деяких законів України щодо безперебійного виробництва та постачання сільськогосподарської продукції під час воєнного стану. [5] Вказаний нормативно-правовий акт покликаний максимально спростити вимоги з боку держави для ведення сільськогосподарства в умовах воєнного стану та зменшення бюрократичного навантаження на аграрний бізнес.

Окрім цього, 9 червня 2022 року набув чинності Закон України від 12.05.2022 року № 2247- IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану». [6] Законодавчі зміни в сфері земельних відносин стосуються насамперед спрощення процедур. Зокрема, йдеться про оперативне надання земельних ділянок державної і комунальної власності в оренду без проведення земельних торгів, але з обмеженням умов оренди: для розміщення виробничих потужностей підприємств, переміщених із зони бойових дій, об'єктів критичної інфраструктури та розміщення об'єктів для тимчасового перебування внутрішньо переміщених осіб. В цілому законодавчі зміни спрямовані на забезпечення функціонування життєво важливої інфраструктури та забезпечення техногенної безпеки, розміщення внутрішньо переміщених осіб, а також переміщення підприємств із зони бойових дій на безпечніші території. [7]

24 березня 2022 р. Верховна Рада України конституційною більшістю голосів прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану». Названий закон передбачає спрощені правові механізми, щодо залучення сільськогосподарських земель країни у виробництво сільськогосподарської продукції в умовах воєнного стану. [8]

Держава робить усе можливе для спрощення процедур, та полегшення роботи агропромислового комплексу. Окрім названих законодавчих змін, урядом запроваджено відповідні заходи фінансової державної підтримки аграріям під час воєнного стану. За інформацією Міністерства аграрної політики та продовольства України Уряд одноголосно підтримав та прийняв постанову від 9 лютого 2022 р. № 98 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо забезпечення кредитної підтримки сільськогосподарським товаровиробникам».

Отже, аналізуючи вище викладене, можна констатувати, що сьогодні на плечах українських аграріїв продовольча безпека всієї держави. Попри військову агресію агропромисловий комплекс повинен працювати як годинник з чітким механізмом, термінами, процесами та технологіями. Його не можна призупинити чи законсервувати. Завдання агропромислового комплексу в умовах воєнного стану - забезпечити населення продуктами харчування, а промисловість - сировиною. Виконати таке надскладне завдання можливо лише шляхом ефективної роботи усіх складових агропромислового комплексу за умови належної підтримки з боку держави. Незважаючи на виклики і загрози, які пов'язані з агресією росії проти України, органи державної влади здійснюють значну роботу для вирішення актуальних проблем аграрної галузі приймаючи відповідальні законодавчі рішення, які спрощують певні правові процедури та залучаючи максимально можливі важелі та заходи фінансової державної підтримки агропромислового комплексу в умовах воєнного стану з метою забезпечення національної та світової продовольчої безпеки.

Використана література:

8. Агропромисловий комплекс: правові питання / [В.І. Семчик, П.Ф. Кулинич, О.О. Погрібний, В.О. Олійник]; за ред. Ю.С. Шемшученка. К.: Урожай, 1992. 192 с.
9. Дегтярьова С. В. Агропромисловий комплекс України як предмет адміністративно-правового регулювання// Прикарпатський юридичний вісник. - Випуск 2(23) Том 3, 2018. – С. 86-90
10. Кирчата І. М., Шершенюк О. М., Деділова Т. В. Стратегічний розвиток агропромислового комплексу як основа забезпечення економічної безпеки// Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - № 28 (2022). - С. 79-91

11. Іванова Г.С. Сучасний стан і перспективи розвитку адміністративно-правового регулювання в агропромисловому комплексі України: монографія. Харків: Право, 2020. 352 с.
12. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо безперебійного виробництва та постачання сільськогосподарської продукції під час воєнного стану» від 12.05.22.// *Голос України* — № 111. — 26. 05. 2022.
13. Закон України від 12.05.2022 № 2247-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану»//<https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2247-20>
14. «Регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану: нові закони». Міністерства аграрної політики та продовольства України// <https://minagro.gov.ua/news/ozvucheno-klyuchovizmini-v-zemelnih-vidnosinah-pid-chas-voynennogo-stanu>
15. Роз'яснення Міністерства аграрної політики та продовольства України від 08.04.2022 р. щодо застосування Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану»// <https://document.vobu.ua/doc/11197>

ВЕРБУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ РОСІЄЮ ДІТЕЙ У ВІЙНІ ЯК НАЙГІРША ФОРМА ДІТЯЧОЇ ПРАЦІ: ПРАВОВІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Коваленко Олена Олександрівна

доктор юридичних наук, професор, в.о. завідувача кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

«Діти – наше майбутнє, продовження не тільки нас самих, нашого роду, нашої Держави. І як би там не було, що б ми не робили, людство завжди прагне одного – зробити світ кращим для своїх нащадків. І наші воїни, йдучи на війну, захищаючи сьогодні Україну від російської експансії, всі як один кажуть – я прийшов сюди, щоб захистити своїх дітей, щоб їм там, на вільній землі, жилося краще. Так було завжди, і так буде» [1].

В усі часи війна вважалась найгіршим злом, від якого мирні жителі завжди хотіли уберегти своїх дітей. На жаль, сьогодні пропри всі старання, діти України таки дізналися, що таке війна на власному досвіді. Війна вкрала